

hvordan det økonomisk skal gaa disse Mennesker. Man skal naturligvis være klar over, at det er Alvor; men jeg tror, at man skal regne noget med, at det danske Landbrug har Betingelser for at fremstille forædlede Produkter. Det er ikke sikkert, at det bliver Fedevarerprodukter, det kunde maaske blive Produkter i andre Former, f. Eks. Stamsæd, Stamfrø. Vi er allerede inde derpaa, og under visse Betingelser vil ogsaa det lille Landbrug kunne være med deri.

Desuden tror jeg, at den Sammenlutningsevne, vi har — jeg har nævnt det før, man har den ikke hos andre Folk; jeg ved af Selvsyn, at i England, i Belgien og andre Steder har de den ikke, de forstaar den ikke, kan ikke bruge den —, den er imidlertid af saa stor Værdi for os, at dette vil hjælpe os over Vanskelighederne.

Naar det er blevet bebrejdet nogle af de jyske Rigsdagsmænd, at de ikke, om jeg saa maa sige, med Kyshaand har modtaget en Ekspropriationsparagraf, tror jeg, man ikke rigtig har forstaaet Stillingen. Jeg tror ikke, de har nogen som helst Grund til at tage derimod med Kyshaand, jeg tror, at vort Parti har taget en rigtig Stilling ved at sige, at denne Reform utvivlsomt vil give Anledning til, at der i den første Tid er Jord nok, og at vi, hvis det senere skulde vise sig, at der ikke er det, vil overveje Tanken om Ekspropriation. Der er nemlig i Jylland neppe nogen stor Anledning til Ekspropriation, thi der er der forholdsvis meget mere Jord end andre Steder i Landet; Beboelsen er ikke nær saa tæt, derfor er der langt lettere Adgang til at komme i Besiddelse af Jord. Jeg tror, at Udstykningsforeningerne der vil have en meget betydelig Mission og ogsaa allerede har haft det. Dertil kommer, at i Jylland sker der Udstykning, idet Faderen, Ejeren af Gaarden, deler sin Gaard ud, om end ikke just som paa Sejrsø; hvor en Mand, naar han har fire Børn, deler den i fire Dele — det maa vel betyde, at Gaardmandsbørnene der ikke gifter sig med hinanden, de maa have en vis Skræk for hinanden, thi giftede de sig med hinanden, maatte man kunne nøjes med at dele Gaarden i to Lodder. Den Udstykning, der sker paa den sidstnævnte Maade, den frivillige Udstykning i Familien, er saa almindelig, at den betyder overordentlig meget.

Der er, som sagt, i Jylland store Arealer. Jeg har den Tro, at man baade i den store og den lille Vildmose efterhaan-

den vil kunne fremskaffe Arealer til landbrugsmæssig Udnyttelse. Vi har de smukkeste Eksempler fra Udlandet paa, at saadanne Arealer kan give frugtbare og meget rentable Landbrug.

I Parentes bemærket saa jeg gerne, at den højtærede Landbrugsminister vilde fremkomme med et Lovforslag om Drifts- laan. Landbokommissionen havde ogsaa lavet Udkast til et Forslag om Drifts- laan, og jeg tror, at det vilde være overordentlig heldigt, om man fik det frem ved denne Lejlighed; en saadan Lov og en Lov af det Indhold, jeg ovenfor nævned, hører i Grunden med til en samlet Landboreform, og derfor vil jeg henstille til Ministeren, at han fremkommer med Forslag i den Retning.

Jeg skal til Slutning blot nævne, at det ærede 6te Medlem for Frederiksborg Amt (Jørgensen-Værebros), tror jeg, det var, fremsatte den Tanke, at man skulde udstykke Statens Gaarde ved Hillerød. Der er nylig vedtaget en Lov om, at Staten skulde beholde disse Gaarde og ikke udstykke dem, og Formaålet dermed var, at Staten skulde blive i Stand til paa sine egne Gaarde at udføre Husdyrbrugsforsøg og Fodringsforsøg, som man nu maa se at faa udført paa Herregaardene eller andetsteds. Man kan ikke udføre Husdyrbrugsforsøg paa en mindre Ejendom med en 10—20 Køer, det er umuligt; naar man skal have flere Hold og skal vurdere dem og have udskuet uensartede Individer, er man nødt til at have store Gaarde. Disse Forsøg har man altsaa udlagt disse Gaarde til; derfor har man ønsket disse Gaarde bevaret for Staten. Man har ogsaa paatænkt at indrette et Forsøgsmejeri der. Derfor tror jeg, det høje Ting skulde betænke sig paa, inden Jordtrangen bliver meget stor, at udstykke disse Gaarde; det har for Resten været forsøgt, men det lykkedes ikke. De omtalte Forsøg bør netop henlægges til Statens egne Gaarde, saa vidt det kan lade sig gøre — man kan maaske ikke have dem alle paa de to Gaarde, men dog en væsentlig Del —, i Stedet for til de store Herregaarde. Jeg tror, at man skal gøre dette Forsøg og ikke, inden man endnu ret er kommet ind paa det, gaa fra det og stykke Gaardene ud.

Justitsministeren (Zahle): Naar man ser ud over Salen i Dag, kan man ikke paa Tilslutningen til denne Forhandling mærke, at man med Rette kalder det Aarhundrede, vi lever i, for Husmandens Aarhundrede, men det ligger maaske i de